

УДК: 123.1

Войцешук Н., Чоп Т.

Тернопільський національний університет ім. Івана Пулюя, Україна

ЛЮДИНА ТА ТЕХНІКА В ЕПОХУ ПОСТГУМАНІЗМУ

Voytseshchuk N., Chop T. assistant at the department of Philosophy and Ukrainian Studies

THE HUMAN AND TECHNOLOGY IN THE ERA OF POSTHUMANISM

Трактування феномену техніки на сьогоднішній момент дуже пов'язане із процесом усвідомлення її впливу на всі фактори людського життя. Якщо раніше техніка асоціювалась лише із сферою виробництва матеріальних благ, то на сьогодні рівень її розвитку дозволяє сформулювати визначення, в якому техніка – це все, що відноситься до неорганічної матерії (Х. Бек). Ще одним варіантом сучасного сприйняття техніки є її розуміння як такої, що зорієнтована на пізнання будови та функціонування живих організмів. Як приклад, популярність кібернетики. Загалом, філософська думка ХХ-ХХІ ст. формує два типи методологічних підходів до проблеми взаємовідносин людини і науково-технічного прогресу. 1) Технологічний евідемонізм: позиція, що позитивно оцінює вплив техніки на людське життя; 2) Технологічний алармізм: позиція, де науково-технічний прогрес є дегуманізуючим соціальні процеси фактором [2;9]. Ці позиції яскраво представлені двома потужними напрямками сучасної наукової думки: Трансгуманізмом (як оптимістичного пропагандиста НТР) та Постгуманізмом (обережного і застерігаючого критика). Теорія Постгуманізму переосмислює сутність людини та її місця в суспільстві з точки зору взаємодії понять «органіка-техніка», «людина-природа», або їхнього співіснування. Постгуманісти стурбовані тим, що людина, вплетена у матеріальне, інформаційне, технологічне поле сучасного світу перетворюється на його похідний продукт. Так, Ф. Фукуяма в своїй праці «Наше постгуманістичне майбутнє: наслідки біотехнологічної революції» засуджує позицію трансгуманізму. Він наголошує, що здатність «покращувати», змінювати своє тіло за допомогою технічних досягнень залишиться прерогативою лише обраних, що зробить рівноправ'я абсолютно недосяжним. Ще одна проблема – перспектива створення в майбутньому єдиної нейромережі, гостро поставить питання інтелектуальної власності, безпосереднього впливу на людську свідомість сторонніми особами. І, звичайно, Фукуяма запитує про основоположний для всього Постгуманізму постулат: якщо замінити органи людини, «вигрузити» її свідомість, чи залишиться людина сама собою? Де є початок і кінець людського Я? [4].

Виходячи з принципу перестороги, Ж. П. Дюпї зазначає, що хоча техніка і значно розширила функціональні можливості людини, але її відповідальність за зміни в природі залишилась на тому самому, несвідомому рівні [3]. Єдиний шанс для позитивного співіснування людини і техніки – є вироблення морального імперативу, який дозволить взаємодіяти з технічною сферою, без небезпеки стати її рабом.

Література:

1. Шимчишин М. Парадигми та виміри постгуманізму//Сучасні літературознавчі студії. - 2013. - Вип. 10. - С. 484-492. – Реж. доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sls_2013_10_47
2. Абдраязков С.Д., Жидков А.В. Современные тенденции развития концепции технологического детерминизма // Весник ТГПУ, №6, 2012.- С. 9-10.
3. Буданцева Е.В. Общество инноваций vs Общество риска: релятивизация риска и нравственные константы // Конструирование человека: сб. тр. IV Всеросс. науч. конф. с междунар. участ.: в 2 т. Томск: Изд-во Том. гос. пед. ун-та, 2011. Т. 1. С. 175–177.
- Фукуяма Ф. Наше постгуманістическое будущее. – режим доступу: <http://www.e-reading.club/book.php?book=143497>.